

ИЗВЈЕШТАЈ РЕЦЕНЗЕНТА ЗА СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ

Подаци о високошколској установи	
Назив, адреса и e-mail адреса институције	Универзитет у Бањој Луци Булевар војводе Петра Бојовића 1А 78000 Бања Лука info@unibl.org
Интернет адреса	www.unibl.org
Назив, број и датум акта о оснивању	РЕПУБЛИКА СРПСКА – НАРОДНА СКУПШТИНА Закон о измјенама и допунама Закона о високом образовању (Службени гласник Републике Српске, Број 30/07)
Пореско-идентификациони број (ПИБ)	401017720006
Матични број додијељен од Републичког завода за статистику	01040251
Име, презиме и адреса (назив и сједиште) оснивача	РЕПУБЛИКА СРПСКА
Број и датум одлуке о именовању лица овлашћеног за заступање	Број: 02/04-3.733-1/18 20.03.2018. године
Број и датум дозволе за рад високошколске установе	07.23/602-3900/09, од 22.06.2009. год.
Број и датум дозволе за рад ван сједишта	07.23/612-625-2/10, од 12.11.2010. год.
Организационе јединице на којима се изводе студијски програми и одговорна лица	1. Академија умјетности, проф. др Санда Додик, 2. Архитектонско-грађевинско-геодетски факултет, проф. др Бранкица Милојевић, 3. Економски факултет, проф. др Станко Станић, 4. Електротехнички факултет, проф. др Бранко Блануша 5. Машински факултет, проф. др Дарко Кнежевић, 6. Медицински факултет, проф. др Ранко Шкрбић, 7. Пољопривредни факултет, проф. др Никола Мичић 8. Правни факултет, проф. др Жељко Мирјанић, 9. Природно-математички факултет, проф. др Горан Трбић

	10. Рударски факултет, проф. др Владимир Малбашић, 11. Технолошки факултет, проф. др Љиљана Вукић, 12. Факултет политичких наука, проф. др Здравко Злокапа 13. Факултет физичког васпитања и спорта, проф. др Борко Петровић, 14. Филозофски факултет, проф. др Бране Микановић 15. Филолошки факултет, проф. др Петар Пенда, 16. Шумарски факултет, проф. др Војислав Дукић 17. Факултет безбједносних наука, доц. др Предраг Ћеранић	
Контакт особа:	Проф. др Страин Посављак, проректор	
Број телефона:	+387 51 321 181	
Студијски програми пријављени за евалуацију		
Назив студијског програма:	Ниво студија	Назив(и) излазних квалификација
Српски језик и књижевност	Први циклус	Дипломирани професор Српског језика и књижевности – 240 ЕЦТС
ДОБРЕ СТРАНЕ:		
<p>Критеријуми који се тичу КРЕИРАЊА И ОДОБРАВАЊА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА у највећој мери су испуњени.</p> <p>Сматрам да студијски програм Српски језик и књижевност (излазна квалификација Дипломирани професор Српског језика и књижевности – 240 ЕЦТС) испуњава критеријуме који се тичу КРЕИРАЊА И ОДОБРАВАЊА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА, те да, у складу са Квалификацијским оквиром Европског простора високог образовања успешно припремају студенте за активно учешће у друштву, да пружа основ за успешан развој њихове будуће каријере и доприноси могућностима њиховог запошљавања, пружа подршку личном развоју и стварању обухватне и продуктивне основе знања.</p> <p>Образовни циљеви студијског програма Српски језик и књижевност усклађени су са стратешким документима и</p>		

постоје докази њихове остваривости. Образовни циљеви и компетенције студената наведени су у ЕЛАБОРАТУ О ОПРАВДАНОСТИ ИЗВОЂЕЊА СП СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ.

Документ који дефинише образовне циљеве студијског програма, као и опште и специфичне компетенције, усвојен на нивоу Универзитета, јесте и УПУТСТВО ЗА ИЗРАДУ И [ПОБОЉШАЊЕ СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА](#).

Образовни циљеви и компетенције студената студијског програма Српски језик и књижевност промишљени су и оствариви. Како у општем приступу тако и у оквиру прецизно формулисаних и довољно детаљних циљева за сваки поједини предмет, који су наведени у силабусима доступним на: <http://flf.unibl.org/npp-srpski1/>.

Садржај студијског програма у потпуности одговара циљевима студијског програма, а образовни циљеви Студијског програма српског језика и књижевности поштују Препоруке Савета Европе у вези са сврхом високог образовања.

Студенти на основу постојећег курикулума могу бити успешно оспособљени за: критичку анализу књижевних текстова, примену лингвистичких, књижевнотеоријских, методолошких и дидактичких сазнања, самосталан истраживачки рад у области језика, књижевности, културе и методике наставе, самостално извођење наставе у основним и средњим школама, целоживотно учење и сл.

Образовни циљеви и компетенције студената студијског програма Српски језик и књижевност промишљени су и оствариви. Како у општем приступу тако и у оквиру прецизно формулисаних и довољно детаљних циљева за сваки поједини предмет, који су наведени у силабусима доступним на: <http://flf.unibl.org/npp-srpski1/>.

Садржај студијског програма у потпуности одговара циљевима студијског програма, а образовни циљеви Студијског програма српског језика и књижевности поштују Препоруке Савета Европе у вези са сврхом високог образовања.

Матрица исхода учења израђена је на нивоу студијског програма Српски језик и књижевност: Предвиђено је да после завршетка првог циклуса студија студент посједује теоријска знања и практичне вештине из српског језика и књижевности; познаје базичне нивое науке о језику, тј. фонолошки, морфолошки, синтаксички и семантички аспект језика; посједује одговарајућа књижевноисторијска, теоријска и аналитичка знања из домена науке о књижевности, као и способност аналитичког вредновања књижевних дела, стекао је одговарајућа педагошка и психолошка знања која омогућавају успешан рад у основним и средњим школама.

Будући да су циљеви студијског програма дефинисани у силабусима за сваки поједини предмет, а силабуси се налазе на сајту Факултета (<http://flf.unibl.org/npp-srpski1/>), постоје услови да студенти и особље буду упознати са образовним циљевима студијског програма. Упоредивност студијског програма са сличним студијским програмима у региону наведена је (исцрпно и детаљно) у ЕЛАБОРАТУ О ОПРАВДАНОСТИ ИЗВОЂЕЊА СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА, а у оквиру документације достављено је и 39 уговора о сарадњи с универзитетима у региону и шире

У апликационој форми и извештају о самоевалуацији довољно детаљно указано је да процедура за развој, ревизију и увођење иновација у наставне планове и програма функционише и да се врши се на основу ПРАВИЛА

СТУДИРАЊА НА I И II ЦИКЛУСУ СТУДИЈА

(http://unibl.org/uploads/files/strane/pravila/1.Pravila_studiranja_na_I_i_II%20ciklusu_studija.pdf), те да је наставни план и програм Студијског програма српског језика и књижевности да је од 2007. године, када је је први пут усвојен на основама тзв. болоњског система образовања, прошао кроз неколико важних промена. Године 2009. модификован је у складу с потребама тржишта рада, а 2012. лиценциран је нови наставни план и програм, који је модернизован, а уједначен је број часова из области науке о језику и науке о књижевности, повећан је удео праксе и иновирана је листа понуђених изборних предмета.

Предвиђено је да се у научно-истраживачки рад студент се уводи већ на првом нивоу студија, у оквиру појединих наставних предмета, кроз оспособљавање за академско писање (израда семинарских и дипломских радова). Студентски парламент Универзитета у Бањој Луци организује сопствени научно-стручни скуп “Студенти у сусрет науци” са међународним учешћем (<http://www.stes.rs.ba/>). До данас их је одржано 10. Студенти Студијског програма српског језика и књижевности били су четири првонаграђена учесника ове конференције, сем тога, студенти овог студијског програма учествују и на другим научним конференцијама у земљи и региону, а објављују и научне и стручне радове (о овоме постоји и лични увид рецензента).

Пракса је добро осмишљена и усклађена с искуствима сличних студијских програма у региону, а анкета спроведена са свршеним студентима показује да доприноси запошљивости и успешном заснивању будуће каријере.

У приложеном материјалу је јасно документовано како је модификовано рачунање и додељивање ЕТЦТ бодова. Оно се, према [ПРАВИЛИМА СТУДИРАЊА НА I И II ЦИКЛУСУ СТУДИЈА](#), заснива на европском систему преноса и акумулирања ЕCTS кредита, који је уведен академске 2007/2008. године. Бодовна вриједност сваког предмета описана је у Наставном плану и програму који је доступан на сајту Факултета. Укупан број кредита распоређен је на поједине предмете пропорционално њиховом учешћу у укупном оптерећењу и потреби да се постигну планирани општи исходи учења.

Постоји и користи се званично усвојен документ који дефинише сврху и циљеве израде завршног рада и који садржи одговарајуће индикаторе за оцјењивање. ПРАВИЛА СТУДИРАЊА НА I И II ЦИКЛУСУ СТУДИЈА (члан 58–62).

СП српског језика и књижевности испуњава критеријуме везане за УЧЕЊЕ, ПОУЧАВАЊЕ И ОЦЕЊИВАЊЕВАЊЕ УСМЕРЕНЕ НА СТУДЕНТА

Силабуси показују да се у извођењу наставе користе довољно разноврсне методе (интерактивна, интегративна, егземпларна, проблемска и др.), које и омогућавају и траже активно учешће студената у настави, такође из силабиса се види да студенти добијају бодове за активно учешће у настави.

Студенти СП српског језика и књижевности активно учествују у креирању студијских програма преко учешћа у органима управљања и преко редовних годишњих евалуација (од 2008). Из приложених материјала се види да је

студентима омогућено да дају директне предлоге и сугестије о побољшању наставе, као и наставних планова и програма.

Студенти су упознати са процедуром оцењивања преко силабуса који су јавно доступни, као и с процедуром жалбе путем јавно објављеног [Статута Универзитета у Бањој Луци](#), као и [Правила студирања на првом и другом циклусу студија](#), члан 51. и 52.

У активном креирање процеса учења на СП српског језика и књижевности: држање реферата, где студенти имају могућност да изаберу начин на који ће презентовати резултате до којих су дошли; самостално осмишљавање и извођење часова током методичке праксе; дискусије о прочитаним дјелима, током којих наставник има улогу модератора; провера знања врши се и усмено и писмено што студентима пружа могућност да се изражавају на начин који им највише одговара; редовно одржавање консултација и менторски рад. Резултати анкета спроведених са свршеним студентима СП и приложени евалуациони обрасци потврђују у потпуности тврдње из апликационог материјала.

Правила студирања на 1 и 2 циклусу студирања и Статут УНИБЛ доступни су на web сајту и студентским службама факултета. http://unibl.org/uploads/files/strane/pravila/1.Pravila_studiranja_na_I_i_II%20ciklusu_studija.pdf; <http://unibl.org/sr/univerzitet/propisi/statut>. Према извештају о самоевалуацији и апликационом материјалу није било жалби на поступке оцењивања.

СП српски језик и књижевност испуњава критеријуме везане за УПИС И НАПРЕДОВАЊЕ СТУДЕНАТА, ПРИЗНАВАЊЕ И СЕРТИФИКАЦИЈУ.

Постоји правилник о поступку еквиваленције раније стечених звања, поступку вредновања високошколских исправа и за потребе наставка школовања на Универзитету у Бањој Луци.

http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/13.Pravilnika_o_ekvivalencije_ranije_ste%C4%8Denih_zvanja_postupka_vrednovanja.pdf

Процедуру уписа студената регулишу правила студирања на 1 и 2 циклусу студирања и Статут УНИБЛ.

Доступно на web сајту и студентским службама факултета.

<http://unibl.org/sr/univerzitet/propisi/statut>

http://unibl.org/uploads/files/strane/pravila/1.Pravila_studiranja_na_I_i_II%20ciklusu_studija.pdf

Стечену квалификацију, укључујући постигнуте исходе учења и контекст, ниво, садржај и статус студија који је студент завршио описују Правила студирања на 1 и 2 циклусу студирања и Статут УНИБЛ.

Доступно на web сајту и студентским службама факултета.

<http://unibl.org/sr/univerzitet/propisi/statut>

http://unibl.org/uploads/files/strane/pravila/1.Pravila_studiranja_na_I_i_II%20ciklusu_studija.pdf

Постоје документи који регулишу програме размене студената уз признавање ЕЦТС бодова, то су: Правила студирања на 1 и 2 циклусу студија. Правила студирања на III циклусу студија. Статут УНИБЛ. Закон о високом образовању Републике Српске. ECTS guide.

Координатори за међународну сарадњу и академски координатори за међународну размјену студената и особља објављују релевантне информације на веб сајтовима факултета, огласним таблама факултета и путем мејлинг листа. Размену студената уз узајамно признавање ЕЦТС бодова регулишу и билатерални уговори о сарадњи.

СП српски језик и књижевност већим делом задовољава критеријуме везане за ЉУДСКЕ ПОТЕНЦИЈАЛЕ – НАСТАВНО ОСОБЉЕ И АДМИНИСТРАТИВНО ОСОБЉЕ.

Политика и услови запошљавања наставника усаглашени са законским захтјевима и постоји јасна и прецизна процедура за њихово спровођење, коју регулише

Процедура за отварање новог наставничког радног места јасна је и транспарентна у свим фазама.

Када је реч о напредовању наставног кадра, правна служба уредно прати рокове и на време обавештава управу Факултета и руководиоца студијског програма након чега се покреће поступак избора у више или исто звање.

Запошљавање и напредовање наставног кадра врши се на основу Правилника о поступку и условима избора наставника и сарадника на Универзитету у Бањој Луци:

http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/4.Pravilnik_o_postupku_i_uslovima_izbora_nastavnika_i_saradnika_na_Univerzitetu.pdf

Филолошки факултет има [базу података људских потенцијала](#), и она се ажурира редовно. За праћење људских потенцијала задужен је продекан за наставу. [Листу одговорних наставника и сарадника на I и II циклусу студија](#) за оба семестра наредне академске године, најкасније до јуна месеца пре почетка зимског семестра, Након усвајања Листе одговорних наставника и сарадника, на НН већу, коначну потврду даје Сенат Универзитета. Оптерећеност академског особља се врши у складу са [Правилником о стандардима и нормативима за финансирање јавних високошколских установа](#) (број: 07.05/020-1399/14, од 17. 09. 2014. године) и према потребама наставног процеса.

Унутрашња организација Универзитета у Бањој Луци и систематизација радних мјеста са описом послова који се обављају, посебним условима које запослени треба да испуњавају за обављање послова на радном мјесту, бројем извршилаца, као и друга питања од значаја за рад и функционисање Универзитета дефинисани су у Правилник о унутрашњој организацији и [систематизацији радних мјеста на Универзитету у Бањој Луци](#) и Измјенама [Правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста на Универзитету у Бањој Луци](#).

Задужења и одговорности наставника дефинисани су Статутом Универзитета и Статутом Факултета:

http://unibl.org/uploads/files/strane/statut/1.STATUT_UNIBL_2012.pdf

На основу покривености наставе која је транспарентна на цијелом Универзитету прати се и врши анализа оптерећености наставног академског особља.

Филолошки факултет активно подстиче стручно и научно усавршавање свог наставног особља. Наставно-научно вијеће и декан Факултета пружају подршку запосленом наставном особљу приликом конкурисања код Министарства науке и технологије за суфинансирање одласака на научне скупове у земљи и иностранству. Такође, Филолошки факултет у великом броју случајева сноси трошкове одласка на конференције запослених наставника и сарадника.

Постоји Предлог правилника о научноистраживачком раду и Програм рада НИР-а на УНИБЛ 2016, као и преглед реализације научноистраживачког рада на <http://unibl.org/sr/nauka/program-nauchno-istrazhivachkog-rada>

Наставници и сарадници редовно ажурирају своју електронски базу података о објављеним радовима и то преко Информационог система Универзитета у Бањој Луци ФИС, што је један од предуслова за избор у виша звања.

Усвојена стратегија УНИБЛ 2017–2025 садржи сегмент посвећен управљању људским ресурсима.

На Филолошком факултету Универзитета у Бањој Луци први пут је уведен и програм приправничког стажирања у трајању од годину дана за најбоље студенте генерације на Универзиту. Постоји и Програмом рада о оспособљавању приправника који је донесен од стране декана Филолошког факултета.

Везе између истраживања и образовања добро су документоване и засноване на свести да Филолошки факултет, поред своје академске улоге, има и изузетан културолошки значај у обликовању и јасном профилисању културне политике Републике Српске. Наставници СП српски језик и књижевност, кроз разне институције, укључени су у чување, његовање и развијање српског језика као највећег општенационалног добра. Професори Филолошког факултета учествују у кампањи „Његујмо српски језик“, организатори су и Првог симпозијума у Андрићграду на Андрићевом институту, а оснивачи су и Друштва наставника српског језика и књижевности Републике Српске. Остварена је сарадња са Српском академијом наука и уметности – САНУ, Институтом за српски језик и књижевност, Матицом српском, Филолошким факултетом у Београду, Филозофским факултетом у Новом Саду, Филозофским факултетом у Крагујевцу, као и са Филозофским факултетом у Нишу, Народном библиотеком Србије и Библиотеком града Београда.

На Филолошком факултету запослено само 17 радника – ненаставног особља, 10 у администрацији и 7 као помоћно особље.

Обука административног особља се спроводи кроз похађање семинара.

СП српски језик и књижевност ДЕЛИМИЧНО ИСПУЊАВА КРИТЕРИЈУМЕ ВЕЗАНЕ ЗА РЕСУРСЕ ЗА УЧЕЊЕ И ПОДРШКУ

СТУДЕНТИМА.

Извештај садржи детаљан и прецизан опис и анализу физичких ресурса и њихове доступности, као и детаљне податке о ИТ опремљености факултета и капацитетима и техничким могућностима библиотеке у оснивању.

Факултет нема архитектонских баријера, те лифтом омогућује и студентима са инвалидитетом да имају приступ учионицама и кабинетима.

Размотрена су представљена улагања у ресурсе за учење и подршка студентима.

Ниво информисаности је доста добар. У Библиотеци Филолошког факултета запослене су две особе. Запослени у Библиотеци су компетентни и спремни да студентима пруже помоћ у проналажењу литературе. Библиотека је отворена за кориснике сваког радног дана од 8.00 до 20.00 часова.

Универзитет информисе студенте путем универзитетске веб странице и веб-страница факултета, огласних табли, водича за студенте, брошура и студентских служби.

СП српски језик и књижевност у великој мери испуњава критеријуме везане за ИНФОРМИСАЊЕ ЈАВНОСТИ.

Информације о раду Филолошког факултета у Бањалуци ажурне су и редовне, како на универзитетској веб страници тако и на факултетским веб страницама. Издају се брошуре, флајери, студентски водичи итд. Постоји Правилник о мјерама за повећање видљивости и присутности Универзитета у Бањој Луци и његових организационих јединица на Интернету.

http://unibl.org/uploads/files/strane/pravilnici/9.Pravilnika_o_povecanju_mjerama%20i%20vidljivosti_na_internetu_.pdf

Осим видљивости у оквиру интернет сајта Филолошког факултета, Студијски програм српског језика и књижевности има и своју службену фејсбук страницу, у оквиру које се објављују важније службене информације.

Сваке године се издаје нови електронски и штампани водич за студенте. Стоји на веб страници УНИБЛ-а.

http://unibl.org/uploads/files/strane/opste_novosti/vodic%20za%20studete.pdf

СП српски језик и књижевност задовољава критеријуме који се тичу КОНТИНУИРАНОГ ПРАЋЕЊА И ПЕРИОДИЧНЕ РЕВИЗИЈА СТУДИЈСКИХ ПРОГРАМА.

На промене наставних планова и програма СП српски језик и књижевност битно је утицао увид у потребе праксе, што је условило драгоцено уравнотежење језичког и књижевног аспекта.

С обзиром на околности настанка и развоја и Универзитет у Бањалуци и Филолошки факултет посебну пажњу посвећују оспособљавање властитог кадра, што би требало да омогући и Факултету и СП да се у организовању наставног процеса не ослањају превасходно на гостујуће професоре. Ослањање „на властите снаге“ омогућило је иновацију и осавремењење наставних планова и програма.

У процес евалуације укључен је и контакт са свршеним студентима и њиховим послодавцима.

СП српског језика и књижевности до сада није пролазио поступак екстерне евалуације и ПЕРИОДИЧНОГ ВАЊСКОГ ОСИГУРАЊА КВАЛИТЕТА. Међутим, вршена је екстерна евалуација Универзитета у којој су наведене мјере за унапређење на читавом Универзитету.

СЛАБЕ СТРАНЕ:

Иако је општа матрица исхода учења израђена је на нивоу студијског програма Српски језик и књижевност израђена, само су делимично дефинисани исходи учења у појединачним силабусима, који су доступни на: <http://flf.unibl.org/npp-srpski1/>.

У материјалу за епликацију ни у самоевалуацији није наведено јесу ли завршни радови су подвргнути провери с циљем онемогућавања плагирања и нису образложени начини на које се та провера врши.

Треба нагласити да се слабе стране које се тичу планирање развоја људских ресурса најмањој мери односе на СП српски језик и књижевност и њихово отклањање је у домену Универзитета и Факултета.

Планирање развоја људских ресурса и нових запошљавања је у надлежности Универзитета. Политика управљања људским ресурсима није до сада постојала на нивоу Универзитета, али представља дио приједлога Стратегије УНИБЛ за период 2017–2025. године.

Иако се врши се редовна анализа квалификационе и старосне структуре особља, за коју је задужен секретар Факултета, Филолошки факултет нема развијене процедуре за евалуацију рада и напредовање административног особља.

Не постоји план усавршавања ненаставног особља. Доступни су с времена на вријеме европски програми размјене административног особља који се користи несистематски. (Треба нагласити да се ове слабе стране у најмањој мери односе на СП српски језик и књижевност и њихово отклањање је у домену Универзитета и Факултета.)

ПРЕПОРУКЕ ЗА УНАПРЕЂЕЊЕ:

Требало би у све појединачне силабусе укључити прецизно дефинисане исходе учења (пример добре праксе јесу исходи учења формулисани за предмете Теорија књижевности 1 и 2 и, особито Српска народна

КЊИЖЕВНОСТ.

Требало би осмислити и јавно презентовати и образложити начине на које се врши провјера завршних радова с циљем онемогућавања плагирања.

Због транспарентности резултата неопходно би било успоставити Базу податка за научно-истраживачки рад (НИР) и водити детаљну евиденцију о научно-истраживачким и развојним пројектима, требало би резултате свих до сада значајнијих реализованих пројеката потребно је представити на веб сајту Факултета

Треба наставити већ успостављену праксу сарадње и подстицати размену студената уз уз узајамно признавање ЕЦТС бодова и на 1. нивоу студија. То је посебно важно неговати на нивоу региона, нарочито за студијске програме попут српског језика и књижевности, као важан део идентитетских истраживања, али и на нивоу шире међународне сарадње.

Требало би окончати доношење правилника о НИР-у на основу постојећег Предлога.

Требало би уложити напор да се реализују постојећи планови за формирање фонда за подстицање научноистраживачког рада (одлазак на семинаре, конференције, саветовања и сл.), а добро би било да ови видови подстицања научноистраживачког рада обухвате и студенте. Да би ово поспешивање било ефикасно требало би наставити започете напоре да се обезбеди систематско суфинансирање издавачке делатности (научних монографија) и већ започети рад на подизању категорије научног часописа *Филолог*, као и његово укључивање у светске базе података (SCOPUS, EBSCO, ERICH PLUS, WOS итд.).

Требало би систематски развијати политику управљања људским ресурсима, која је на УНИБЛ тек у зачетку.

Требало би израдити план усавршавања ненаставног особља и систематски користити и програме размене административног особља.

Изузетно важан за развој СП српски језик и књижевност јесте даљи развој библиотеке у оснивању, како са становишта наслова тако и с обзиром на њено укључивање у опште библиотечке системе и унапређење запослених.

Требало би израдити комуникациону стратегију.

Треба наставити већ успостављену праксу сарадње са послодавцима и свршеним студентима и прилагођавање наставних планова програма потребама праксе.

Требало би обезбедити екстерну евалуацију СП српски језик и књижевност.